МЕХАНИЗАЦИЯ — ПАХТАЧИЛИКДА КАТТА КУЧ!

БЕШЙИЛЛИКНИНГ УЧИНЧИ ЗАРБДОР ЙИЛИДА 400 МИНГ ТОННА ПАХТА ЕТИШТИРАМИЗ, 270 МИНГ ТОННАСИНИ МАШИНАДА ТЕРАМИЗ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

20-ЙИЛ ЧИҚИШИ | № 65 (4781). | 3 апрель, 1973 йил СЕШАНБА | Баҳоси 2 тийин.

Мусобақадошлар аҳди

ТУЙТЕПА. Урта Чирчиқ районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг звено бошлиқлари (ўнгда) О. Ҳакимов, Т. Турғунов ўртоқлар бир-бирлари билан мусобақадош. Улар бу йил ҳар гектар ердан 36—37 центнердан пахта топширишга бел боғлашган. Улар ҳозир техниканн экишга шай қилиб, эрта-индин чигит экишни бошлаб юбориш ҳақида суҳбатлашмоқда.

ОБЛАСТЬ ПАХТАКОРЛАРИНИНГ 1973 ЙИЛДА ПАХТА ЕТИШТИРИШ, МАШИНАДА ПАХТА ТЕРИШ ВА ДАВЛАТГА ПАХТА СОТИШ БЎЙИЧА ЗИММАГА ОЛГАН СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИНИ БАЖАРИШНИ ТАЪМИНЛАШ ЮЗАСИДАН БЕЛГИЛАГАН

ТАДБИРЛАРИ

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ВА ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитети 1973 йилда область пахтакорларининг пахта етиштириш, машинада пахта териш ва давлатга сотиш бўйича зиммага олган социалистик мажбуриятларининг бажарилишини таъминлаш юзасидан белгилаган тадбирларини тасдиқладилар.

Область қишлоқ хўжалиги бошқармасига, пахтакор совхозлар трестига, «Узсельхозтехника»нинг область бирлашмасига, район партия комитетларига, район ижроия комитетларига, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотларига область пахтакорларининг социалистик мажбуриятларини бажариш бўйича белгиланган тадбирларини қандай амалга оширилаётганини доимо назорат қилиб бориш топширилди.

Область ва район газеталари редакцияларига белгиланган тадбирларнинг қандай бажарилаётганлигини кенг ёритиб бориш топширилди.

⊙

Тошкент области пахтакорлари қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида пахта етиштириш юзасидан юксак мажбурият олдилар. Улар мамлакатга 400 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш ва машинада 270 минг тонна пахта теришга аҳд қилдилар.

Область хўжаликларида чигит экиш учун 140 минг гектардан ортиқ ер ажратилди. Ана шу майдондан 118 минг гектарига пахтанинг вилтга чидамли «Тошкент—1, 2, 3» навлари экилади. Ўтган йиллари бу янги навларни экиш яхши самара берди. Оққўрғон, Бекобод, Янгийўл районларида эса барча майдонларга асосан ана шу нав уруғлик чигит экилади.

Бу навни келажакда янада кўплаб майдонларга экиш учун 29 минг гектар ердаги пахта уруғлик учун ажратилади. Бу тадбир келгуси йили хўжаликларнинг янги уруғлик чигитига бўлган эҳтиёжини тўла таъмин этиш имкониятини беради.

Хўжаликларнинг моддий техника базаси ўсиб бормоқда. Бу пахтачиликка илмий-техника прогрессини жорий этишни кучайтириш имкониятини бераётир.

75 минг гектар майдонга кенг қаторлаб чигит экилади. 30 минг гектар майдонга эса уяларга аниқ уруғ ташлайдиган сеялкалар ёрдамида туксизлантирилган чигит экилади.

Экишга тайёргарлик ва уни ўтказишга алоҳида аҳамият берилади. 99 минг гектар майдонга уруғликни экиш билан бирйўла азот ва фосфор ўғитлари ҳам солиб кетилади, 77 минг гектар ерга эса бегона ўтларга қарши курашда юқори самара бераётган гербицид солиб кетилади. Область колхозлари ва совхозларидаги мавжуд 4650 сувчиларнинг ўқуви йўлга қўйилади ва қўшимча равишда 350 сувчи тайёрланади. Область қишлоқ хўжалиги органлари, қишлоқ хўжалиги ходимлари ва тайёрлов ишчи-хизматчилари касаба союзлари область комитети ғўзани суғориш ишларини ўз вақтида ва юқори сифатли ўтказиш учун сувчиларнинг юқори унумли ишлашларини таъмин этиш мақсадида зарур моддий ва маънавий тадбирларни ишлаб чиқди. Бу тадбирларда ғўзани сифатли суғорган, сувдан тежаб-тергаб фойдаланган сувчиларни ва уларнинг меҳнатини алоҳида рағбатлантириш кўзда тутилади.

Область механизаторлари кам деганда 66 минг гектар майдондаги ғўзани механизация воситасида чеканка қилиш учун зарур бўлган техникани ўз вақтида шай қилиб қўйдилар. Ғўза баргини дефолиация қилишни ўз вақтида ва сифатли ўтказиш ҳосилнинг пишиб етилиши ва машина теримини муваффақиятли ўтказишда муҳим аҳамиятга эгадир. Ана шу мақсадда 229 минг гектар майдонда дефолиация ўтказилади, жумладан 131 минг гектар майдонда ғўза барги биринчи бор тўктирилади.

«Узсельхозтехника»нинг область бирлашмаси, ўсимликларни ҳимоя қилиш область станцияси, хўжаликларга 394 тонна бутифос ва 3470 тонна хлорат магний келтириб берадилар. Ғўзани дефолиация ва десикация қилиш ишида 82 та қишлоқ хўжалик авиацияси иштирок этади ва шунингдек, 444 та трактор аппаратлари ёрдамида ғўза ердан туриб дефолиация қилинади.

Ғўза парваришини сифатли ўтказиш ва мўл ҳосил тўплаш ишларини давом эттириш билан бирга терим машиналарининг унумли ишлаши учун барча шароитларни яратиш учун ҳам бир қатор тадбирлар амалга оширилади.

109 минг гектар ердаги пахта машинада териш учун ажратилади. Уруғлик учун ажратилган майдонлардаги пахта уруғлик пахта тайёрлаб олингач, қолган пахталарни теришда, кўрак териш ва подборщик механизмларидан фойдаланилади. Кам деганда 70 минг гектар майдондаги пахтани йиғиб-териб олиш ишлари комплекс механизация воситасида амалга оширилади. Мана шу майдондаги ҳосил қўл меҳнати қўлланилмасдан пахта териш машиналари, кўсак териш машиналари, тўкилган пахталарни териб оладиган машиналар ва механик-подборщиклар ёрдамида териб олинади.

1973 йилнинг 1 сентябрига қадар «Узсельхозтехника» колхоз ва совхозларнинг устахоналарида терим техникасини ремонт қилишни тугаллайди.

Барча пахта териш машиналаридан икки сменада фойдаланиш мўлжалланмоқда. Ишнинг икки сменада боришини таъмин этиш учун «Узсельхозтехника» район бирлашмалари ҳузуридаги курсларда 680 механик-ҳайдовчи, совхозлардаги курсларда 200 механик-ҳайдовчи, қишлоқдаги ҳунар-техника билим юртларида 270 механик-ҳайдовчи тайёрланади.

Пахта териш машиналари группа методи асосида ишлайди.

Пахта териш машиналарига хизмат кўрсатиш учун 275 та кўчма автоустахоналар ва техника хизмати кўрсатувчи агрегатлар ажратилади, 263 та агрегат бу машиналарга ёқилғиларни ўз вақтида етказиб беришни таъмин этади.

Пахта териш ва тайёрлашда юқори кўрсаткичга эришиш учун социалистик мусобақа ишларининг кўламини кенгайтириш ва мусобақанинг самарадорлигини ошириш учун зарур тадбирлар кўрилади. Йиғим-терим илғорларнни моддий ва маънавий рағбатлантириш тадбирлари ишлаб чиқилади.

Пахта теримида алоҳида ўрнак кўрсатган районлар, колхозлар, совхозлар учун уларни ҳар беш кунлик якунига қараб рағбатлантириш мақсадида Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитетининг тўртта кўчма Қизил байроғи таъсис этилди. Бу байроқни топшириш билан бирйўла илғор район, икки колхоз ва совхозга, пахта териш машиналари механик-ҳайдовчилари ва пахта териминииг бошқа илғорларига сотиш учун биттадан енгил машина ажратилади.

Партия ва ҳукуматимиз томонидан кўрсатилаётган катта ғамхўрлик ва ёрдамга жавобан пойтахт Тошкент области меҳнаткашлари меҳнат ғайратларини кундан-кунга оширавередилар. Улар бу йил она-Ватанга 400 минг тонна пахта етказиб бериш, шундан 270 минг тонна пахтани машинада териш юзасидан зиммага олган социалистик мажбуриятларини бажаришни таъминлайдиган тадбирларни ўз вақтида амалга оширадилар. Бу билан улар қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг умумхалқ социалистик мусобақасида актив қатнашиб, КПСС XXIV съезди қарорларини бажарилишига муносиб ҳисса қўшадилар.

МУНАВВАРА ИСҲОҚОВА ТАЖРИБА МАКТАБИ

Донгдор сут соғувчи биринчи кварталда ҳар бир сигирдан 1356 килограммдан сут соғиб олди

Тўққизинчи беш йилликнинг биринчи квартали якунланди. Ўз зиммасига юксак социалистик мажбуриятлар олган корхоналар, хўжаликлар, илғор колхоз ва совхозлар мусобақани кучайтириб меҳнат қилиб дастлабки муваффақиятни қўлга киритганликлари тўғрисида рапорт бермоқдалар.

Калинин районидаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхозининг донгдор сут соғувчиси Мунаввара Исҳоқова квартал сут соғиб олиш планини анча ошириб бажарди. У уч ой давомида ҳар бир сигирдан 1195 килограмм сут соғиб олиши керак эди. Мунаввара зўр ғайрат ва фидокорлик билан меҳнат қилиб шу давр ичида ҳар бир сигирдан 1356 килограммдан сут соғиб топширди. Жами мўлжалдаги 22 минг 600 килограмм ўрнига 30 минг 300 килограмм сут соғилди.

Ташаббускор чорвадорнинг март ойи иш натижалари ҳам қувончли бўлди. Бу ойда 405 килограмм ўрнига ҳар бир сигирдан 526 килограммдан сут соғилди ва бу ой топшириғи ортиғи билан бажарилди. 9300 килограмм ўрнига 12 минг 96 килограмм сут соғиб олинди.

Мунаввара Исҳоқова иккинчи кварталда биринчи кварталдагига қараганда юқорироқ натижаларга эришиш мақсадида шу кунларда астойдил меҳнат қилмоқда.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА МАККАЖЎХОРИ ВА БЕДА ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1973 ЙИЛ 2 АПРЕЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — беда экилган майдон (гектар ҳисобида), иккинчи стун — планга нисбатан процент ҳисобида, учинчи стун — маккажўхори экилган майдон (гектар ҳисобида), тўртинчи стун — планга нисбатан процент ҳисобида

Юқори Чирчиқ	1849	98,0	8	0,4
Оққўрғон	2400	94,4	249	6,2
Бўка	1187	93,0	64	4,5
Калинин	1253	93,0	199	10,0
Бекобод	1900	90,0	475	28,0
Бўстонлиқ	452	87,2	30	0,4
Янгийўл	1694	77,0	385	10,0
Ўрта Чирчиқ	726	72,0	80	5,3
Оҳангарон	885	60,3	—	—
Пискент	614	60,0	164	13,0
Оржоникидзе	357	50,0	23	1,1
Область бўйича	13377	81,0	1672	7,5

ОҚҚЎРҒОН районидаги «Ленинобод» колхозида экиш мавсумида 26 трактор қатнашади. Ҳозир буларнинг ҳаммаси мавсумга шай, сифатли ремонтдан чиқарилган. Суратда: (чапда) ремонтдан чиқарилган тракторлар. (Ўнгда, чапдан) механик-ҳайдовчи Ў. Нишонбоев, район «Узсельхозтехника»нинг инженери А. Сонбназаров, колхоз инженери А. Орзиқулов ўртоқлар.

Ж. Тўраев фотоси.

А. Н. КОСИГИН ШВЕЦИЯГА ЖЎНАБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 2 апрелда расмий визит билан Швецияга жўнаб кетди

К. Т. Мазуров, П. Е. Шелест, Ю. В. Андропов, М. С. Соломенцев, ўртоқлар, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари Н. К. Байбаков, В. А. Кириллин, М. А. Лесечко, В. Н. Новиков, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов, СССР министрлари А. А. Громико, А. А. Гречко, Н. С. Патоличев, Б. П. Бугаев, Н. А. Шчелоков, СССР Министрлар Советининг ишлар мудири М. С. Смиртюков, Москва совети ижроия комитетининг раиси В. Ф. Промислов Внуково аэродромида А. Н. Косигинни узатиб қолдилар.

Узатиб қолувчилар орасида Швециянинг СССРдаги муваққат ишлар вакили Л. Вестерберг бор эди.

Латвия ССР Министрлар Советининг раиси Ю. Я. Рубэн, денгиз флоти министри Т. Б. Гуженко, СССР министрларининг ўринбосарлари И. Н. Земсков ва М. Р. Кузьмин ҳам А. Н. Косигин билан бирга Швецияга жўнаб кетдилар. (ТАСС).

А. Н. КОСИГИН СТОКГОЛЬМГА КЕЛДИ

СТОКГОЛЬМ, 2 апрель. (ТАСС махсус мухбири). КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министлар Советининг раиси А. Н. Косигин расмий визит билан Швецияга келди.

БЕШ ЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ

МЕҲНАТДАН КЕЛГАН БАХТ

Агар Турғун акадан: — Сиз неча йиллардан бери юк машиналари ҳайдайсиз, минглаб километр йўл босиб ўтгансиз, шу йўллар ичида қай бирини сиз кўпроқ эслайсиз, — деб сўрасангиз, у: — Қўйлиқ карьерида ишлаган пайтимни, — деб жавоб беради.

Ўшанда Турғун ака энди армиядан қайтиб келганди. Келди-ю, шофер бўлиб ишга кирди. Бу бақувват йигит дастлаб Қўйлиқ карьерида ишлади. Бу йиллар унинг учун катта синов бўлди. У эрта тонгда туриб, шоша-пиша нонушта қилардида, карьерга югурарди. Машинасига ўтириб, бункерга тушар, у ердан эса тош, тупроқ тўла машинасини юқорига олиб чиқиб, ярим километр масофадаги жойга ташлаб, яна дарҳол изига қайтарди. Кунига карьердан неча юзлаб тонна чиқинди тупроқни шу тарзда ташиб, кечқурун чарчаганини ҳам билмай, ётоқхонага қайтарди. Ўша вақтда ҳозиргидек қудратли қурилиш техникаси кам эди. Ишларнинг кўпи қўлда бажарилар, бир кишига икки-уч ва ҳатто тўрт кишининг ишини қилишга тўғри келарди. Аммо, Турғун армияда яхши чиниққаниданми, унча-мунча ишларни ортиқча писанд қилмасди, ишим оғир, деб бировга нолимасди . Баъзида ишдан қайтгач, чанг-тўзондан кўзи тинарди, аммо, тезда ўзини тутиб оларди.

Кейин Турғун Кабировни бошқа ишга ўтказишди. У Тошкент уйсозлик комбинатининг панель заводи қурувчиларига қум, бетон эритмаси ташиб берадиган бўлди. Бир куни дўпписини олиб, бундоқ ўйлаб қараса, ишнинг унуми кам, бетон қоришмаси то у бориб келгунича қотиб қолаяпти. Шунда Турғун саккиз тонналик «МАЗ-503» машинасига яна беш тонна юк ташиш имконини берадиган прицепни улаб олди. Қарабсизки, унумдорлик икки баравар ортиб кетди. Қурувчилар ҳам унинг ишидан жуда мамнун бўлишди. Турғун аканинг иш унумини ошириш борасидаги ташаббусини бошқалар ҳам қўллаб-қувватлашди. Қурувчиларга пландан ташқари неча минглаб тонна материал муддатидан анча олдинроқ етказиб берилди. Кабировнинг яна бир иши кўпчилик эътиборини қозонди: у прицеп билан ишлаб, анчагина миқдорда ёнилғи тежаб қолди, эҳтиёт қисмлар, резинани аяб ишлатди. У ўзи ҳайдайдиган юк машинасини доимо тоза ва озода тутади.

Шу тариқа бир неча йил моҳир шофер қурувчилар билан ҳамкорликда қатор иншоотлар қурилишида жонбозлик билан қатнашиб келди. Ҳозир у «Главташкентстрой» транспорт бошқармасига қарашли 9-автобазада шоферлик қилмоқда. У жамоатчилик ишларида ҳам фаол қатнашиб келмоқда. Автобаза касаба союз комитетининг аъзоси сифатида ўз ҳамкасбларининг аҳволидан ҳамиша хабар олиб туради, уларнинг шодликларини ҳам, қайғу-ташвишларини биргаликда баҳам кўради.

Турғун ака жамоат автоинспектори сифатида ҳам катта ишлар қилмоқда. Унинг бошчилигида иш олиб бораётган назоратчилар ёрдамида автобазаларда меҳнат интизомини яхшилаш, иш унумдорлигини ошириш, шоферларнинг маданий-маиший шароитини намунали йўлга қўйиш, уларнинг дам олишини ташкил қилиш борасида қатор тадбирлар кўрилмоқда.

Тўққизинчи беш йилликнинг учинчи ҳал қилувчи йилида Меҳнат Қизил Байроқ орденли Турғун Кабиров ва унинг дўстлари ўзаро мусобақа қилишиб, халқ хўжалиги учун пландан ташқари кўплаб юк ташиб бериш, ёқилғи ва ҳар хил материалларни тежаш юзасидан юксак мажбуриятлар олиб ишламоқдалар. Уларнинг шу кунлардаги ғайрат-шижоати бу мажбуриятларнинг муддатидан анча олдин бажарилишидан далолат бермоқда.

П. СЕЛЕЗНЕВ.
«Главташкентстрой» транспорт бошқармаси, бирлашган касаба союз комитети раиси.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Иқтисодий билимлар университети

МАҲСУЛОТ СИФАТИНИ ЯХШИЛАШНИНГ ИҚТИСОДИЙ ОМИЛЛАРИ

ВАЗИФА ШУКИ, ЭКОНОМИКАНИНГ СТРУКТУРАСИНИ ЯХШИЛАЙБЕРИШ, АСОСИЙ ФОНДЛАРНИНГ ҲАР БИР БИРЛИГИДАН ОЛИНАЁТГАН МАҲСУЛОТНИ КУПАЙТИРАВЕРИШ, САРФЛАНАЁТГАН МАБЛАҒЛАРНИНГ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ, ҲАР БИР МАҲСУЛОТНИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА САРФ БУЛАЁТГАН МАТЕРИАЛ ВА МЕҲНАТНИ КАМАЙТИРИШГА ЭРИШИШ, МАҲСУЛОТ СИФАТИНИ БУТУН ЧОРАЛАР БИЛАН ОШИРАВЕРИШ КЕРАК.

(КПСС XXIV съезди резолюциясидан).

Партиямизнинг тарихий XXIV съезди мамлакат меҳнаткашларининг фаровонлигини жиддий равишда ўстиришни тўққизинчи беш йилликнинг энг муҳим вазифаси қаторида илгари суриб, кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришни анча кўпайтиришга катта аҳамият берди.

АГАР ўтган беш йилликда ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқаришнинг ўсиши 51 процент ва истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришнинг ўсиши 49 процентни ташкил этган бўлса, тўққизинчи беш йилликда саноатнинг «Б» группаси «А» группасига нисбатан бирмунча жадал суръатлар билан ривожланади. Ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқариш 41—45 процент, истеъмол буюмларини ишлаб чиқариш 44—48 процент ўсади.

Кўриниб турибдики, халқ истеъмоли буюмларини ишлаб чиқарадиган тармоқлар, биринчи навбатда енгил ва озиқ-овқат саноати жадал ривожланади.

Янги беш йилликда енгил саноат ишлаб чиқаришнинг ҳажми 35—40 процент кўпаяди. Барча турдаги газламалар тўқиш 10,5—11 миллиард квадрат метрга, чарм пойафзал ишлаб чиқариш 800—830 миллион жуфтга етказилади. Трикотаж буюмлари 1,5 баравар, тикув буюмлари 1,4 баравар ва чинни-фаянс идишлар 2 баравар кўп ишлаб чиқарилади.

Енгил саноатни ривожлантиришнинг бундай улкан программасини амалга оширмоқ учун халқ хўжалигининг барча резервларини сафарбар этиш керак бўлади. Бундай резервлар энг аввало моддий ишлаб чиқариш тармоқларини ривожлантиришга, кам маблағ сарфлаб кўпроқ иқтисодий самарага эришишга ёрдам бериши зарур.

Бироқ хўжалик практикаси шуни аниқ кўрсатиб турибдики, ишлаб чиқаришнинг миқдорий ютуқлари буюмларнинг юксак сифати билан узвий равишда боғлиқ бўлгандагина катта самара келтириши мумкин. Шундай экан, **саноат маҳсулоти сифатини яхшилаш ишлаб чиқаришнинг иқтисодий самарадорлиги ва совет кишиларининг фаровонлигини ошириш вазифасининг таркибий қисмини ташкил этади.**

Мамлакатимизда амалга оширилган хўжалик ислоҳоти ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатини янада яхшилаш учун зарур шарт-шароит вужудга келтирди. Корхона фаолиятига баҳо беришда тайёр маҳсулотни реализация қилиш ҳажмини энг муҳим кўрсаткичлар қаторида ҳисобга олиш шартининг ўзиёқ эндиликда маҳсулот сифатига биринчи даражали аҳамият берилаётганлигини кўрсатиб турибди. Планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системаси шароитида маҳсулот сифатини яхшилаш имконини берадиган бир қатор иқтисодий омиллар пайдо бўлди. **Маҳсулот сифати даражаси оширилган тақдирда унга қўйиладиган нархни ошириш имконияти, ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондининг бир қисмидан маҳсулот сифатини яхшилашга кетадиган қўшимча харажатларни қоплаш учун фойдаланиш, сифатли маҳсулот чиқарганлиги учун моддий рағбатлантириш фонди маблағлари ҳисобидан инженер-техник ходимлар, хизматчилар ва ишчиларни мукофотлаш жорий этилганлиги, ишлаб чиқариш ва истеъмолчилар ўртасида тўғридан-тўғри алоқалар кенгайганлиги янги системанинг ижобий томонларидир.**

Иқтисодий ислоҳот шароитида янги талаблар халқ хўжалигининг кўпгина тармоқлари ҳаётига мустаҳкам кириб борди. Бироқ ҳозирча республика саноатида маҳсулотнинг миқдорий ўсиши ҳамма вақт ҳам яхши сифат билан узвий боғлиқ ҳолда рўй беряпти, деб бўлмайди. Шунинг натижасида истеъмолчиларнинг талаблари баъзан қондирилмаяпти. Маҳсулотнинг тўпланиб қолиши, унинг нархини анча арзонлаштириш сингари ҳодисалар содир бўлмоқда.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг товарлар сифати бўйича инспекция бошқармасининг маълумотига қараганда кейинги олти йил (1966-1971) мобайнида республика енгил саноати корхоналарида 63 минг метр ип-газлама ва шойи газлама брак қилиниб, сорти пасайтирилган. Шунингдек, 39 мингга яқин трикотаж буюмлари, 13 минг жуфт пайпоқ, 28,5 минг тикув буюмлари, 26 минг жуфт пойафзал, 117 минг галантерея буюмлари, 55 минг дона ўйинчоқ бракка чиқарилган ва сорти пасайтирилган.

Келтирилган мисоллардан шу нарса равшан бўладики, енгил саноат корхоналари сифатсиз маҳсулот чиқарганлиги натижасида халқ хўжалигимиз жуда катта зарар кўрди. Олти йил ичида бундай зарар 3,5 миллион сўмни ташкил этди. Бундан ташқари тайёр маҳсулотнинг сифати паст бўлгани учун савдо ташкилотлари ҳамда бозордан ташқари истеъмолчилар уни қабул қилишни тўхтатиб қўйдилар. Кўплаб миқдордаги маҳсулот реализация қилинмай қолди.

Бироқ, бундан республика енгил саноати юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқара олмайди, деган хулосага келиш мутлақо нотўғридир. Шуни айтиб ўтиш кифояки, **ҳар йили жуда кўп миқдорда енгил саноат маҳсулотлари Осиё, Африка ва Европанинг 15 дан ортиқ мамлакатига, жумладан юксак даражада ривожланган Англия, Дания, Индонезия сингари мамлакатларга ҳам экспорт қилинмоқда.** Яна бир фактни эслатиб ўтиш ўринлидир. Республика енгил саноати корхоналари етказиб берган ўз маҳсулотлари учун хорижий мамлакатлардан ҳали бирор марта ҳам шикоят (рекламация) олгани йўқ. Демак, Ўзбекистоннинг енгил саноат ходимлари жаҳон стандартлари даражасида юксак сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга қодирдирлар.

Янги техника, илғор технология ҳамда ташкилий-техникавий тадбирларни жорий этиш натижасида республика енгил саноат ходимлари харидорбоп товарлар турини кўпайтириш ва сифатини яхшилаш соҳасида бирмунча ютуқларни қўлга киритдилар. Кейинги йилларда юқори сифатли намуналарга тенглашадиган буюмларни ишлаб чиқариш анча кўпайди.

Истеъмолчиларнинг юқори сифатли маҳсулотларга бўлган эҳтиёжини бирмунча тўлароқ қондириш мақсадида республиканинг тўқимачилик корхоналарида бежирим ва сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга қаратилган қатор тадбирлар кўрилди. Масалан, тўқимачилик корхоналарида кейинги пайтларда ювилганидан сўнг ҳам ғижимланмайдиган кўйлак материаллари тўқиб чиқариш кўпаймоқда.

Республика енгил саноати корхоналарида ишлаб чиқарилаётган 25 турдаги маҳсулот Давлат Аттестация Комиссияси қарори билан сифат белгисини олди. Улар орасида Тошкент трикотаж фирмасининг икки хил (кўйлак ва ич кўйлак), Чирчиқ пойафзал фабрикасининг 7 моделдаги оёқ кийими ҳамда 14 моделдаги тикув буюмлари бор.

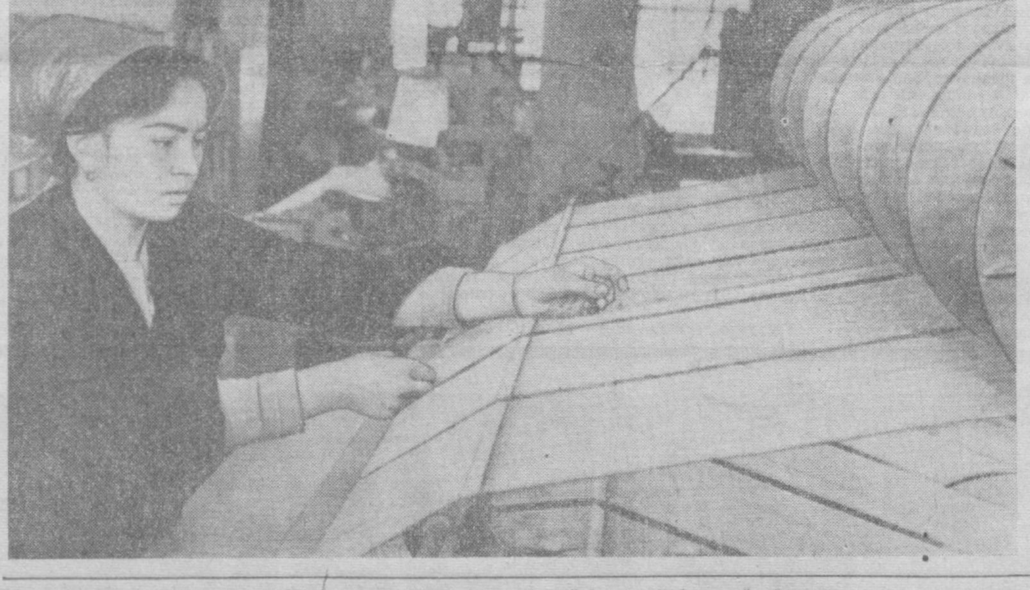

Тошкент трикотаж фирмасининг маҳсулотларига харидор талаби катта. Бунинг боиси, шуки, фирма коллективи маҳсулот сифатини тобора яхшилаб бормоқда.

Маҳсума Зокирова тўқув цехига шогирд бўлиб келган эди. Орадан бир неча йил ўтди. У энди кўп ва сифатли маҳсулот бераётган тўқувчилар сафидан ўрин олди. М. Зокирова топшириқларни мунтазам орттириб адо этади. У тўқиган трикотаж ҳамиша юқори сортга қабул қилинади.

Л. Глауберзон фотоси.

Қисқаси, енгил саноатда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифати тобора яхшиланиб бормоқда. Бироқ маҳсулот сифатини яхшилаш проблемаси муваффақиятли ҳал қилинаётир, деган хулосага келиш нотўғри бўларди. Республика енгил саноат корхоналарида ишлаб чиқарилаётган жуда кўп турдаги маҳсулотлар ўз сифатига кўра ҳали мукаммал даражада эмас.

Сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқарилаётганлигига кўпчилик корхоналарда хом ашё, материаллар, бўёқлар ва тайёр маҳсулот сифатини текширадиган лабораторияларнинг йўқлиги ҳам сабаб бўлмоқда. Баъзи корхоналарда лабораториялар бўлса ҳам, улар зарур ускуналар, приборлар билан жиҳозланмаган.

Маълумки, саноат маҳсулоти сифатига сортлар бўйича баҳо берилади. Корхоналар юқори сортли маҳсулот ишлаб чиқарса ва реализация қилса, кўпроқ жамғармага эга бўлади, чунки юқори сортли маҳсулотнинг баҳоси паст сортли маҳсулот боҳасидан қиммат юради. Масалан, тўқимачилик саноатида биринчи сортли маҳсулот иккинчи сортли маҳсулотга қараганда 1—5 процент (ипак буюмлар бўйича 1 процент, ип газлама бўйича 2 процент, трикотаж буюмлари бўйича 5 процент), учинчи сортга қараганда 2 процент ва тўртинчи сортга қараганда 10 процент (ипак саноати маҳсулотларида) қиммат туради. Лахтак материалларга нисбатан эса биринчи сорт материаллар баҳоси 35 процент ортиқ.

Бир хил хом ашё ва материалдан бир хил шароитда ҳамда бир хил сарф-харажатлар қилиб ишлаб чиқарилган маҳсулот I, II, III, IV сортлар билан баҳоланиши, ҳатто лахтак материал сифатида қабул қилиниши ҳам мумкин. Шундай экан, уларни турли баҳоларда сотилгач, олинадиган фойда ҳам турлича бўлади. **Демак, маҳсулот сифати ишлаб чиқаришнинг техник-иқтисодий ва молиявий кўрсаткичларига катта таъсир кўрсатади.** Юқори сортли маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш сортлар бўйича планни муваффақиятли бажаришга, натижада фойда кўрсаткичининг салмоқли бўлишига олиб келади.

Маҳсулот сифати меҳнат унумдорлигига ҳам таъсир қилади. Социалистик хўжаликда ижтимоий меҳнат унумдорлигининг тўхтовсиз ўсиши вақт бирлиги ичида ишлаб чиқарилган маҳсулот миқдорини кўпайтириш билангина белгиланиб қолмайди. У маҳсулот сифатининг ишлаб чиқариш кучларининг ҳозирги ривожланиш даражаси, ишлаб чиқариш ва шахсий эҳтиёжларга мувофиқ келишида ҳам ўз ифодасини топади.

Шундай қилиб, **ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифати халқ хўжалигида жуда катта аҳамиятга эга.** Бир мисол келтириб ўтайлик. Ҳисоб-китоблар шуни кўрсатиб турибдики, **республика тўқимачилик корхоналарида сортлар бўйича планни 1 процент ортиғи билан адо этилса, 500 минг сўмдан ортиқроқ қўшимча жамғармага эга бўлиш мумкин.**

Маҳсулот сифатининг яхшиланиши ишлаб чиқариш корхоналари учунгина фойдали эмас, балки ўз навбатида истеъмолчиларга ҳам катта наф келтиради. Маҳсулот сифати яхшиланса, кенгайтирилган такрор ишлаб чиқаришнинг энг асосий манбаи ҳисобланган давлат жамғармаси ҳам кўпаяди.

Шунинг учун ҳам маҳсулот сифатини яхшилашга ёрдам берадиган иқтисодий омилларни ўрганиш, фойдаланиш алоҳида аҳамият касб этади.

Қайта ишланадиган хом ашё сифати — тайёр маҳсулот сифатини белгилайдиган муҳим омилларнинг бири. Масалан, тўқимачилик саноатида юқори сортли пахта толасидан фойдаланилса, ипнинг тез-тез узилиш ҳоллари барҳам топади. Шундай экан, хом сурп, оқибат натижада эса тайёр газлама ҳам сифатли бўлиб чиқади. Борди-ю, пахта толаси ифлос, паст сортли бўлса, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифати ҳам ёмонлашиб кетади.

Маҳсулот ишлаб чиқаришда, сон, ассортимент ва сифат бўйича белгиланган ишлаб чиқариш топшириғининг бажарилиши тўғридан-тўғри корхона янги техника билан қандай қуролланганлигига, унинг техник мукаммаллиги ва замонавий технология қандай қўлланилаётганлигига боғлиқ. Бинобарин, корхоналарнинг техникавий қуролланиш даражасини ошириш, янги техникани изчиллик билан жорий этиш—маҳсулот сифатини яхшилашнинг энг асосий омилларидан бири.

Масалан, Тошкент тўқимачилик комбинатида 54-ип 1934 йили чиқарилган ВВ—83 маркали йигирув машиналарида ҳам, Пенза заводининг П—83—М маркали машиналарида ҳам тайёрланмоқда. Анализлар шуни кўрсатдики, ВВ—83 маркали машиналардан чиққан хом ип барча физик-механик кўрсаткичлари бўйича иккинчи сортга, П—83—М маркали машиналардан чиққан хом ип эса биринчи сортга мувофиқ келади. Бу ўринда икки хил сорт бир хил хом ашёдан, бир хил шароитда ишлаш натижасида олинганлигини эслатиб ўтиш зарур. Сортларнинг ҳар хиллиги кўп зарар келтиради. Тошкент тўқимачилик комбинатида худди мана шу сабабдан 54-ип бўйича ҳар йили 100 минг сўмга яқин маблағ йўқотилмоқда.

Шундай экан, **жисмоний ва маънавий жиҳатдан эскириб қолган ускуналар замонавий, техник жиҳатдан мукаммал ускуналар билан алмаштирилса, меҳнат унумдорлиги ўсади, маҳсулот сифати яхшиланади.**

Шунинг учун ҳам Директиваларда маънавий ва жисмоний жиҳатдан эскирган ускуналарни янгилари билан алмаштириш катта иқтисодий самара келтириши алоҳида таъкидлаб ўтилган.

Совет ҳукумати енгил саноат корхоналарини мунтазам равишда техникавий қуроллантиришга алоҳида эътибор бермоқда. Шунинг учун ҳам ана шу тармоқларда техника ютуқлари изчил жорий этилмоқда.

Мамлакатнинг енгил саноат тармоқларида кейинги йилларда автомат ускуналар салмоғи анча ўсди.

Жумладан, мамлакат тўқимачилик корхоналарида 1965 йилга нисбатан автомат тўқув станокларининг салмоғи 69 процентдан 83 процентга етди, 1670 та йигирув-ўров машинаси, 20 мингта мокисиз автомат тўқув станоги, 400 та автомат поток линия ва газламани охарлаш агрегатлари жорий этилди.

Бироқ таъкидлаб ўтиш керакки, республика енгил саноатида ишлаб чиқариш жараёнларининг механизация даражаси ҳали талабга жавоб бермайди. Бундай корхоналар ишини анализ қилиш натижасида шу нарса аниқ бўладики, ишлаб чиқаришда қўл меҳнатининг салмоғи ҳали ҳам катта ўрин эгаллаб турибди. Агар оғир саноат корхоналарининг кўпчилигида қўл меҳнати ўрнини асосан механизациялашган меҳнат эгаллаган бўлса, енгил саноатда кўпчилик процесслар бир мунча механизациялашган бўлса-да, қўл меҳнатининг салмоғи ҳамон катта. Бу ҳол ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини пасайтириб юбормоқда.

Республика саноатининг пойафзалчилик тармоғида кейинги беш йилда (1966—1970) механизация даражаси асосий ишлаб чиқаришда 5 процент ўсган ва 52 процентга етган бўлса, ёрдамчи ишларда 8 процент ўсди ва 48 процентга етди. Бунинг устига республиканинг пойафзал корхоналари ишлаб чиқаришнинг механизация даражасига кўра турличадир. Агар 1970 йили асосий ишлаб чиқаришда механизация даражаси Чирчиқ пойафзал фабрикасида 57 процент, Янгийўл пойафзал фабрикасида 56 процент бўлса, Тошкентдаги 2-пойафзал фабрикасида 40 процентни ташкил этган. Чирчиқ пойафзал фабрикасида ёрдамчи ишлаб чиқариш 34 процент, Янгийўл фабрикасида эса 20 процент механизациялашган, холос.

Республика тикув корхоналарида ҳам шундай манзарага дуч келамиз. 1970 йили тикувчилик тармоғида механизация даражаси 64,7 процент бўлди. Лекин асосий ишлаб чиқаришда механизация даражаси 1967 йилдаги 61 процентдан 1970 йилда 68,1 процентга кўтарилган бўлса, ёрдамчи ишлаб чиқаришнинг механизация даражаси 1967 йилдаги 39 процентдан 1970 йилда 34,6 процентга тушиб қолди. Айтиш мумкинки, ёрдамчи иш жараёнлари республиканинг ҳамма тикувчилик корхоналарида етарли даражада механизациялаштирилмаган.

Саноат тармоқлари бўйича ишлаб чиқаришнинг механизация даражаси 1965 йилга нисбатан 1970 йилда қуйидагича бўлди: ип газлама тармоғида 42,6 ва 52,9 процент; шойи газлама тўқишда 47,9 ва 64,1 процент; трикотаж тармоғида 41 ва 53 процент, жун газлама тўқишда 42,5 ва 52 процент; тўқимачилик-галантерея соҳасида эса 31,4 ва 31 процент.

Яққол кўриниб турибдики, Ўзбекистоннинг енгил саноат тармоқларида кўпгина операциялар ҳали қўлда бажарилмоқда, асосий меҳнат жараёнлари етарли даражада механизациялаштирилмаган.

Корхоналарнинг янги, юқори сифатли техника билан қуролланиш жараёни нисбатан секин суръатда бормоқда. Бунинг устига енгил саноат учун ишлаб чиқарилаётган ускуналарнинг сифатини ҳам яхши деб бўлмайди.

КПСС XXIV съезди Директиваларида бу соҳада олдимизда турган вазифалар жуда аниқ белгилаб берилган. **«Янги техника ва прогрессив технологияни жорий этиш, шунингдек ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаштириш асосида енгил саноат корхоналарини техника билан қайта қуроллантириш амалга оширилсин. Ип-газлама, жун ва трикотаж саноати учун урчиқсиз ғоят серунум йигирув машиналарини, мокисиз тўқув станокларини, автоматлаштирилган комплекс линияларни, газламалар ва трикотажни оҳарлашнинг, кийим-кечак ва пойафзал тайёрлашнинг узлуксиз технология жараёнларини кенг кўламда жорий этиш таъминлансин».**

«Таштекстильмаш» заводида ишлаб чиқарилаётган РЛ—260, ПКЛ—100—68, ПЛ—76—6, 3—66—5МЗ, ПК—100—69 ва ПЛ—260—4—1 сингари янги тўқимачилик машиналарининг жорий этилиши корхоналарга жуда катта иқтисодий самара бермоқда. Бу машиналар ихчамлиги ва ишлаб чиқариш майдонларидан унумли фойдаланиш мумкинлиги учун ҳам меҳнат унумдорлигини ошириш, энг муҳими маҳсулот сифатини яхшилашга ёрдам беради.

Маҳсулот сифатини яхшилашда давлат стандартларининг ҳам роли беқиёс катта. Бироқ шундай бўлса-да, бу соҳада ҳали жиддий камчиликлар бор. Масалан, стандартлар маҳсулот сифатининг максимал характеристикаси бўла олмайди. Агар стандартлар сифатнинг энг юқори даражасини ўзида ифодалаганида эди, у ҳолда уларнинг мажбурийлиги ўз-ўзидан йўқолган бўларди, чунки илғор ва қолоқ корхоналар бор. Стандартлар фақат сифат минимумини таъминлайди. Улар ҳозирги вақтда маҳсулот сифати соҳасида қўлга киритилган энг яхши ютуқларни ифодалаб бера олмайди. Айниқса техника тараққиёти ниҳоятда авж олган, фан ва техника юксак суръатлар билан ривожланаётган бир пайтда шундай бўлиши мумкин эмас. Шундай экан, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифати стандартларда ифодаланган даражадан ҳам юқори бўлиши мумкин.

Кўпчилик стандартлар жуда секинлик билан кўриб чиқилмоқда. Бу стандартларнинг кўпчилиги эскириб қолган. Шундай бўлса-да, ҳозирча улардан фойдаланилмоқда. Масалан, енгил саноат корхоналарида, яъни сифатга бўлган талаб тез-тез ўзгариб турадиган тармоқда бундан 20 йил муқаддам тасдиқланган стандартлардан фойдаланилмоқда. Ваҳоланки, эскирган стандартлар маънавий жиҳатдан эскирган ва истеъмолчиларнинг талабига жавоб бермайдиган буюмларни ишлаб чиқаришни тавсия этади. Эскирган стандартлар саноатда рўй берган улкан техника силжишларини ҳисобга олмагани учун ҳам маҳсулот сифатини яхшилашга тўсқинлик қилади. Шуларни ҳисобга олиб, партиямизнинг XXIV съезди стандартларнинг илмий-техникавий даражаси ва маҳсулот сифатини яхшилашда уларнинг ролини ошириш зарурлигини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Технология жараёнининг нормал ўтишини таъминлайдиган юксак ишлаб чиқариш маданияти ҳам маҳсулот сифатини яхшилашга ёрдам беради. Ишлаб чиқариш маданияти асосий ва ёрдамчи участкаларда тозалик ва тартиб бўлишини, ҳарорат ва намлик режимига риоя қилинишини, бино ичининг тўғри ёритилиши ҳамда ишлаб чиқарувчи шахс гигиена шароитларининг нормал бўлишини тақозо этади.

Ҳамма соҳаларда бўлгани каби енгил саноатда ҳам ифлос ва тартибсиз жойда бракка қарши кураш олиб бориш маъносиз ишдир. Масалан, республика тўқимачилик саноати корхоналарида маҳсулот сортини пасайтириш ҳолларининг 11 проценти иш жойининг ифлослиги туфайли содир бўлмоқда. Буюмларда доғ, ҳар хил чизиқлар ва бошқа камчиликлар бўлганлиги учун ҳам шундай қилишга тўғри келмоқда.

Ходимларнинг малакаси қанчалик ошаборса, маҳсулот сифатининг яхшиланишига ҳам шунчалик таъсир ўтказаверади. Ўз-ўзидан равшанки, технология операцияларини тўғри бажара билмайдиган, ўзи ишлаётган материалларнинг хусусиятларига тушунмайдиган, ўзи хизмат қилиб турган ускунанинг тузилишидан бехабар бўлган киши қандай қилиб юксак сифатли маҳсулот чиқара олади?

Бугунги кунда техника тараққиёти ишчи кадрларнинг малакасини ошириш ва қайта тайёргарликдан ўтказишнинг форма ва методларини ҳар қачонгидан кўра изчил такомиллаштириб боришни талаб этмоқда. Бунинг учун эса мамлакатимизда ҳамма шарт-шароитлар бор. Ишчилар ва инженер-техник ходимлар малакасининг, умумий билими даражасининг ошиши ҳамда ишлаб чиқаришнинг илғор методларидан фойдаланиш маҳсулот сифатини яхшилаш учун курашда катта аҳамиятга эга. Чунки, юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш бевосита ишчининг билими ва маҳоратига боғлиқ. Қаерда янги ва ёш кадрларни тайёрлаш ишлари яхши йўлга қўйилган бўлса, ўша ерда иш натижалари ҳам самарали бўлмоқда. Тошкент тўқимачилик комбинатида ёш ишчилар қайта тайёргарликдан ўтгандан кейин улар техник асосланган нормаларни ортиғи билан бажарадиган бўлиб қолдилар. **Масалан, ўз нормаларини йигирувчилар 110 процент, пилталовчилар 108 процент, тўқувчилар 108,7 процент, ўровчилар 111 процент, тайёр газламаларнинг контролерлари 105 процент бажарабошладилар.**

Маҳсулот сифатини яхшилашда корхонанинг техника контроли бўлими ҳам катта роль ўйнайди. Техника контроли олдига қўйилган энг асосий вазифа истеъмолчилар учун юқори сифатли маҳсулотни гарантиялаб беришдан иборат.

Шуни ҳам айтиш керакки, кўпчилик корхоналарда техника контроли бўлими ходимларидан нотўғри фойдаланилади. Контролерларнинг кўпчилиги тайёр маҳсулотни сортларга ажратиш ёки сўнгги операцияларни текшириш билан банд бўлиб қолади. Операциялар бўйича контролни кучайтириш маҳсулот сифатини яхшилашга ёрдам беради. Шунинг учун контролерлар зиммасига ишлаб чиқаришнинг технология режимларини мунтазам назорат қилиб боришни юклатиш зарур.

Моддий ва маънавий омиллар ҳам ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини яхшилашга катта ёрдам беради. Бироқ рағбатлантиришнинг ҳозир амалда қўлланилаётган чоралари иқтисодий ислоҳот талабларига тўла жавоб бераётгани йўқ. Шунинг учун ҳам баъзи ҳолларда сифатли хом ашё, малакали ишчилар, юксак даражада техника билан қуролланган ишлаб чиқариш бўлгани ҳолда юқори сифатли маҳсулот олинмаяпти.

Шундай қилиб, маҳсулот сифатини яхшилашнинг иқтисодий омиллари кўп. Биз шуларнинг айримларига қисқача тўхтаб ўтдик. **Ишлаб чиқаришни юксак даражада механизациялаш, жисмоний ва маънавий жиҳатдан эскирган ускуналарни замонавий, юқори сифатли янги ускуналар билан алмаштириш, юксак ишлаб чиқариш маданиятини таъминлаш, кадрларнинг малакасини ошириш, кадрлар қўнимсизлигини кескин камайтириш, техника контролини ташкил этишдаги камчиликларни тугатиш, ходимларни моддий ва маънавий рағбатлантиришни бирга қўшиб олиб бориш ва яна бошқа кўпгина омиллар маҳсулот сифатини янада яхшилашга ёрдам беради, демак, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигининг анча ўсишини таъминлайди.**

А. ИКРОМОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси экономика институтининг катта илмий ходими, иқтисод фанлари кандидати.

14-МАШҒУЛОТ

ДУНЁ ОВОЗИ

ЖАҲОН БИР ҲАФТА ИЧИДА

ВАЛЮТА МАШМАШАЛАРИ

АҚШ билан унинг асосий капиталистик шериклари ўртасидаги валюта-молия ва савдо-сотиқ зиддиятлари кескинлашган сари, улар шунчалик кўп кенгаш ва конференциялар ўтказишга киришиб кетадилар. Бу кенгаш ва конференциялар баъзан вақтинчалик, одатда зўраки муросага келиш билан тамомланса, кўпинча танг аҳволга тушиб қолинганлиги шунчаки қайд қилиб қўйила қолинади. Халқаро валюта фондининг «20 лар комитети»га кирувчи капиталистик мамлакатлари молия министрларининг шу ҳафтада Вашингтонда тамом бўлган сессияси ҳам ана шу хулосани тасдиқлайди.

Бу сессиядан аввал Брюссель ва Парижда ўтказилган кенгашларнинг қатнашчилари «ёнғиннинг олдини олиш» тусидаги баъзи бир чора тўғрисидагина келишиб олишга муваффақ бўлдилар. Бу чоралар валюта биржаларидаги бош бошдоқликни бир мунча бўшаштирди. Америка доллари кризисга учраганлиги сабабли келиб чиққан, айниқса кучли ларзалардан кейин валюта биржалари икки ҳафта давомида ёпилиб қолганлиги маълум.

Қаттиқ келишмовчиликлар сабабли Вашингтон сессияси аввал эришилган марралардан илгари силжиш имконини бермади.

Матбуотда тилга олинган хабарларга қараганда, кўп проблемалар юзасидан шиддатли баҳслар бўлган. Франция расмий доираларининг фикрини ифодаловчи «Насьон» газетаси «музокараларда АҚШ билан Европа мамлакатларининг позициялари бир-биридан жуда фарқ қилганлиги»ни уқтиради. Қўшма Штатлар миллий валюталарнинг тебраниб турувчи қадрига асосланган системани мустаҳкамлаб қолишни истайди. Вашингтоннинг ҳисоб-китобларига кўра, бу нарса АҚШнинг савдо соҳасидаги бундан буёнги эспансиясига ёрдам бўлур эди. Лекин Бельгия, Голландия, Люксембург, шунингдек Япониянинг мададига таянувчи Франция эса қатъий валюта паритетларига тезроқ қайтишни талаб қилмоқда.

Аввал бошдаёқ кутилгандек, Вашингтон сессияси бир-бирига зид бўлган манфаатларни муросага келтира олмади. Бу сессия ҳеч қандай натижа бермади.

ҚАРШИЛИК ТОБОРА КУЧАЙМОҚДА

Май ойининг охирларида Эквадор пойтахти — Кито шаҳрида БМТнинг Латин Америкаси учун иқтисодий комиссияси (ЭКЛА) ўзининг XV сессиясини ўтказди. Бу сессия Латин Америкаси мамлакатлари билан АҚШ ўртасидаги муносабатлар бениҳоя мушкул аҳволга тушиб қолганлигини яна бир марта яққол кўрсатди. БМТ хавфсизлик кенгашининг Панама яқинида ўтказган кўчма сессияси каби ЭКЛА сессиясида ҳам бир-бирига тамомила зид икки позиция борлиги кўриниб қолди. Сессия кун тартибидаги асосий масала — ўтган ўн йилда Латин Американинг ривожланиш якунлари муҳокама қилинган пайтда, Латин Америкаси мамлакатларининг делегатлари АҚШнинг империалистик сиёсатини қаттиқ танқид қилдилар, бу сиёсат қитъа мамлакатларининг социал-иқтисодий тараққиёти йўлидаги асосий тўсиқ бўлиб қолганлигини айтдилар.

Сессияга тайёрланган докладларда ва кўпгина делегатларнинг нутқларида Латин Америкаси мамлакатларининг иқтисодий қолоқлиги, уларнинг миллион-миллион аҳолиси камбағаллиги ва қашшоқлиги, аввало, шу мамлакатларда ажнабий, биринчи галда Америка монополиялари хўжайинлик қилаётганлигининг оқибати эканлигини кўрсатувчи ишончли фактлар айтиб берилди. АҚШ корпорациялари шу районда сарфлаган ҳар бир доллар ҳисобига 3—5 доллар соф фойда олмоқда.

Америка империализмининг вахшиёна сиёсати Латин Америкаси меҳнаткашлари бошига беҳисоб кулфатлар ва азоб-уқубатлар солмоқда. Қитъадаги кўпчилик давлатларнинг саноатигина эмас, экономикасининг қишлоқ хўжалик сингари одатдаги тармоғи ҳам турғун аҳволга тушиб қолганлигига ҳам Америка империализмининг сиёсати айбдордир.

КОРЕЯДАГИ МУЗОКАРАЛАР

Кейинги вақтларда жаҳон жамоатчилиги вакилларининг эътибори Корея ярим оролидаги вазиятга қаратилди. Халқаро майдондаги ижобий ўзгаришлар дунёнинг бу районидаги кескинликни ҳам бир оз юмшатишга имкон берди. Корея Халқ Демократик Республикасининг изчил тинчликсеварлик сиёсати туфайли Сеул маъмурлари шимол билан жануб ўртасидаги кескинликни юмшатиш, шунингдек мамлакатни тинч бирлаштириш йўлларини қидириш мақсадида КХДР билан бевосита музокаралар бошлашга мажбур бўлдилар. Томонлар ўртасида эришилган келишув асосида ўтган йил ноябрида Кореянинг шимоли ва жануби ўртасида мувофиқлаштириш комитети тузилди. Унинг бевосита вазифаси шимол билан жануб ўртасидаги ҳарбий можароларга йўл қўймаслик юзасидан ҳамда мамлакатнинг иккала қисми ўртасида сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳамкорликни йўлга қўйиш юзасидан амалий тадбирларни ишлаб чиқишдан иборат бўлди.

Яқинда Пхеньянда мувофиқлаштириш комитетининг иккинчи мажлиси бўлди. Шу мажлисда КХДР вакиллари иккала томон ўртасидаги музокараларни активлаштиришга ёрдам берувчи янги муҳим ташаббусни ўртага қўйди. Бу таклифлар шимол билан жануб ўртасидаги ҳарбий муҳолифликни тугатишга қаратилган бўлиб, жумладан, қуролли кучларни ўзаро қисқартиришни, қуролланиш пойгасини тўхтатишни, жанубий Кореядан Америка қўшинларини чиқартириб юборишни кўзда тутади. Ана шу таклифларнинг ҳаммасини бир томоннинг иккинчи томонга қуролли куч ишлатмаслигини гарантиялайдиган тинчлик тўғрисидаги тегишли битим тарзида расмийлаштириш тавсия этилди.

Дарҳақиқат, КХДРнинг ана шу жуда муҳим таклифлари Сеул томонида эътироз туғдирмаслиги лозим эди. Чунки Кореяда империалистлар айби билан бўлиб ўтган урушдан бери орада салкам 20 йил вақт ўтган бўлса ҳам шимол билан жануб ўртасидаги муносабатлар чинакам тинчлик билан эмас, балки вақтинчалик тинчлик билангина характерланиши мумкин. Лекин амалда иш бошқача бўлиб чиқди. Сеул вакиллари КХДРнинг таклифларини муҳокама қилишдан бош тортдилар.

Корея меҳнат партияси Марказий Комитетининг органи «Нодон синмун» газетаси вужудга келган вазиятни таърифлаб, «шимол билан жануб ўртасидаги душманчиликни тугатиш—ҳал қилиниши лозим бўлган актуал масаладир», деб таъкидлади.

Корея ярим оролидаги кескинликни юмшатишга, Кореяни тинч йўл билан бирлаштиришга қаратилган КХДРнинг адолатли позициясини социалистик ҳамдўстликдаги барча мамлакатлар, бутун тараққийпарвар жаҳон жамоатчилиги қўллаб-қувватламоқда.

И. ЛАПИЦКИЙ, Н. ЧИГИРЬ, В. СЕРОВ, А. БИРЮКОВ. (ТАСС).

БЕРЛИН. ГДР пойтахтига бирйўла икки этажли платформада 170 та «Жигули» автомашинаси келтирилди. Бундай усулда юк ташиш совет ва немис темирйўлчилари томонидан ишлаб чиқилди. Суратда: совет енгил машиналарини қабул қилиб олиш пайти.

АДН—ТАСС фотоси.

КОРХОНАДА ЛЕНИНГА ҲАЙКАЛ ЎРНАТИЛАДИ

ВАРШАВА. (ТАСС). В. И. Ленинга ўрнатиладиган ҳайкал ишлари ниҳоясига етказилди. Ҳайкал «Катовице» янги металлургия комбинатида ўрнатилади. Баландлиги 6,5 метр келадиган бу ҳайкал профессор Мариан Конечнийнинг лойиҳаси асосида бронзадан қуйилгандир. М. Конечний Варшава марказида ўрнатилган машҳур «Нике» ҳайкалининг муаллифидир.

ЛЕНИН АСАРЛАРИНИНГ ИККИ ТОМЛИГИ АРАБ ТИЛИДА

ДАМАШҚ. (ТАСС). Сурия маданият ва миллий ориентация министрлиги «В. И. Ленин адабиёт ва санъат» тўғрисида деган икки томлик асарни араб тилига таржима қилиб, нашр этди.

Тўпламга В. И. Лениннинг адабиёт ва санъат масалаларига оид бир қанча асарлари, мақолалари ва хатлари, шунингдек, В. И. Ленин ҳақидаги хотиралар киритилган. Москва университетини битириб чиққан Юсуф Халлак араб тилига таржима қилган бу асарлар биринчи марта нашр этилмоқда.

ЧИЛИДА кейинги йилларда жами бўлиб 70 минг квартира қуриб фойдаланишга топширилди. Қурилиш материаллари камчил бўлган бир пайтда бундай ҳажмда уй-жой қуриш Халқ бирлиги ҳукуматининг планли равишда иш олиб бораётганлигининг натижасидир. Шу кунларда Кильпуэда йирик уй қуриш комбинати барпо этилмоқда. Қурилишда Совет Иттифоқи амалий ёрдам беряпти. Суратда: совет инженери В. Воронец (чапдан) унинг чилилик ҳамкасби К. Поблете (ўнгда) лойиҳа устида маслаҳатлашмоқдалар.

АДН—ТАСС фотоси.

ДАВЛАТ НАЗОРАТИГА ОЛИНДИ

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Ҳиндистоннинг Утта-Прадеш штати ҳукумати шу йил 1 апрелдан бошлаб улгуржи буғдой савдосини давлат назоратига олиш тўғрисида қарор қабул қилди, деб хабар беради ПТИ агентлиги Лакхнаудан. Ҳиндистон марказий ҳукуматининг тавсиясига мувофиқ, бу қарор қабул қилинди. Ҳиндистон марказий ҳукумати ҳозирги қишлоқ хўжалик мавсумидан бошлаб улгуржи буғдой савдосини давлат назоратига олиш ниятидадир.

ШАҲАРЛАР ТАНГЛИГИ

ВАШИНГТОН, 2 апрель. (ТАСС). Америкада «шаҳарлар танглиги» деб аталаётган проблемалар комплекси қашшоқлик, ишсизлик, вайрона кулбалар, мактабларнинг етишмаслиги, жиноятчилик сингари проблемаларни ўз ичига олган. Сенатор Л. Хэмфри конгрессда гапириб, шу проблемалар кескинлашиб бораётганлигини айтиб ўтди. «Шаҳарлар танглиги тўхтамаётир. Катта шаҳарларимиз ўз аҳволи яхшиланишига ниҳоятда муҳтож»,— деди у.

Сенатор Америка шаҳарларининг жуда кўп муаммоларини ҳал қилиш учун етарли маблағ беришдан бош тортаётган ҳукумат сиёсатини танқид қилиб, миллион-миллион шаҳар аҳолисининг пайсалга солиб бўлмайдиган эҳтиёжларини қондириш учун ҳукумат гўё вақт ҳам, пул ҳам етишмаётгандек ҳаракат қилаётир, деди.

Г. Хэмфри огоҳлантириб айтдики, агар шаҳарлар танглигини тугатиш йўлида дарҳол тегишли чоралар кўрилмаса, Қўшма Штатлардаги шаҳар аҳолисининг энг камбағал табақаларини кулфатга солаётган «проблемаларни бир ёқлик қилиш учун уринишга имкон берадиган вақт қолмайди».

АФРИКА: 70-ЙИЛЛАРНИНГ СТРАТЕГИЯСИ

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Африка учун иқтисодий комиссиясининг яқинда Гана пойтахти Акрада ўтказилган конференциясида қабул қилинган ҳужжатларидан бирига Африка мамлакатларининг министрлари «Африканинг 70-йиллардаги стратегияси» деб ном беришди. Африка қитъасининг минерал ва энергетика ресурсларидан шу қитъанинг ўз манфаатларини кўзлаб ҳар томонлама фойдаланиш мақсадида Африка халқларининг кучғайратини бирлаштиришни кўзда тутган ҳужжат мустақил Африканинг ривожланиш йилномасига мана шу ном билан кираётганлиги асло тасодифий эмас.

Африка ўзининг табиий бойликлари билан машҳур. Олтин, олмос, хромит, марганец рудалари, боксит, кобальт ва фосфоритларнинг запаслари жиҳатидан Африка қитъаси жаҳонда социалистик мамлакатлардан ташқари биринчи ўринни олиб турибди. Замбиянинг «мис минтақаси», Жазоир, Ливия ва Нигериянинг нефть конлари, Жанубий Африка, Намибия ва Гананинг сочма олтин ва олмос конлари, Гвинея бокситн, Марокаш марганеци ва фойдали қазилмаларининг жуда бой конлари бутун дунёда ғоят машҳур. Бироқ яқин вақтларгача шу хазиналарнинг ҳаммасини хорижий кампаниялар танҳо ўзлари эгаллаб олиб, йиртқичларча талаб келдилар, айни бир вақтда миллион-миллион африкаликлар оч ва қашшоқликда кун кечиришга мажбур бўлдилар.

60-йиллар Африка қитъасини озод қилишнинг биринчи босқичини бошлаб берди. Шу йиллар Африкадаги кўпгина мамлакатларнинг сиёсий мустақиллик олиш даври бўлиб тарихга кирди. Бироқ иқтисодий жиҳатдан Африка ҳануз жаҳон капиталистик системасига боғлиқ бўлиб қолмоқда эди, бу эса империализм ва мустамлакачилик кишанларидан Африканинг узил-кесил қутилишига анча тўсқин бўлиб турди. Африкадаги ёш давлатларнинг иқтисодий жиҳатдан озодликка эришиш йўлида жуда мураккаб проблемалар, биринчи навбатда шу мамлакатларнинг жаҳон капиталистик хўжалигига қарамлигини заифлантириш, сўнгра эса тугатиш зарурлиги билан алоқадор проблемалар пайдо бўлди. Шу қийинчиликлар бартараф этилганида Африка мамлакатларидаги ресурсларни империалистик монополиялар томонидан эксплуатация қилиниши йўлига ғов солинган бўлур эди, чунки империалист монополиялар эквивалентсиз савдо қилиш, табиий бойликларни йиртқичларча талаш, олган фойдаларини Африкадан ҳеч бир назоратсиз олиб чиқиб кетиш йўли билан Африка мамлакатларининг ресурсларини эксплуатация қилишни авж олдириб юборган эдилар.

Маълумки, Африкадан қилинадиган экспортнинг 80 процентидан кўпроғи ҳали ҳам ривожланган капиталистик мамлакатлар томонидан назорат қилинмоқда. Африка экспорт қилаётган молларнинг 90 проценти хом ашёдан иборат. Африкадан четга чиқариб сотилаётган хом ашё нархлари пасайиб бораётган, ғарб мамлакатларидан сотиб олинаётган саноат молларининг нархлари доимо ошиб бораётган бир пайтда савдо-сотиқ ишларидаги камситувчи шартлар натижасида 1970 йилнинг ўзидагина Африка 700 миллион долларни бой берди. Асоратли шартлар билан олинган қарзларни ва бошқа қарз мажбуриятларни ғарб мамлакатларига тўлаш натижасида ҳар йили Африка мамлакатларининг 10 миллиард доллардан кўпроқ маблағи четга чиқиб кетмоқда. Бунга империалист монополиялар Африка қитъасидаги табиий ресурсларни талаш йўли билан қўлга киритаётган миллиард-миллиард фойдани ҳам қўшиш керак.

Қитъадаги баъзи мамлакатлар аввал бошиданоқ нокапиталистик ривожланиш йўлига тушиб олиб, ўз йўлларини қатъий танлаб олдилар. Жазоир Гвинея, Мисрда, бир оз кейинроқ эса Конгода (Браззавиль), Сомали, Танзания ва бошқа баъзи мамлакатларда экономикадаги энг муҳим позицияларни назорат остига олиш чоралари кўрилди. Чет эл банклари национализация қилинди, кон-руда саноати ва ташқи савдо, транспорт ҳамда биринчидан зарур моллар ишлаб чиқарадиган асосий корхоналар давлат назорати остига олинди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев партия XXIV съездида қилган докладида тўғри айтиб ўтганидек, «Капиталистик эксплуатация исканжаларидан қутилиб чиққан собиқ мустамлакаларнинг ва бошқа мамлакатларнинг халқлари устидан ўз ҳукмронликларини сақлаб қолишга ёки қайта тиклашга уринаётган империалистлар ҳар қандай жиноятлар қилишдан қайтмайдилар».

Баъзи жойларда миллий озодлик кучлари билан империализм ва маҳаллий реакция кучлари ўртасидаги шиддатли тўқнашув натижасида маҳаллий реакция мана шу жараённи вақтинча тўхтатиб қўйишга муваффақ бўлди. Лекин империалистлар, уларнинг агентлари Африка халқларининг иқтисодий озодликка бўлган интилишларига тубдан путур етказишни уддалай олмадилар.

Мана энди 60-йиллар ўрнини 70-йиллар эгаллади. Мана шу йиллар ичида Африкада иқтисодий мустақиллик учун кураш яна кенгайди, янги куч касб қилди, Бунда жумладан, Африка мамлакатларидаги ҳукуматларнинг табиий бойликларни ишлатиш ва улардан фойдаланиш устидан давлат контроли ўрнатишга, ажнабий монополияларни бу соҳадан аста-секин сиқиб чиқаришга интилиб, амалга ошираётган чора ва тадбирларида ўз ифодасини топди.

Африкада аҳолисининг кўплиги жиҳатдан энг катта мамлакат бўлган Нигерия миллий экономикани ривожлантирмоқ ва мустаҳкамламоқ учун, биринчи навбатда, ўзининг асосий бойлиги бўлган нефтни давлат назорати остига олиши лозим бўлди. Бу соҳада кейинги йилларда олға томон катта қадам қўйилди. Нигериянинг нефть конларини ишлатаётган бирқанча нефть компаниялари нефть қазиб чиқариш натижасида қўлларига киритаётган фойдадан Нигерия давлатига ажратиб берадиган ҳиссани федераль ҳукуматнинг талаби билан кўпайтиришга мажбур бўлдилар. Миллий нефть компанияси тузилганлиги ҳам катта аҳамиятга эга бўлди. Янги нефть конларнинг ҳаммасини текшириб аниқлаш ва ишлатиш ҳуқуқи мана шу миллий нефть компаниясига берилди. Шу йўлдан боришни давом эттириб, Нигерия ҳукумати шу йилнинг бошида мамлакатдаги барча чет эл банкларига, жумладан «Барклэйз Бэнк», «Стандард бэнк», «Бэнк оф Америка» ва бошқа шулар каби энг йирик халқаро банкларга қарашли акцияларнинг 40 процентини сотиб олиш программасини амалга оширишга киришди.

Мана шу фактларнинг ҳаммаси бир нарсани жуда очиқ кўрсатиб турибди: иқтисодий мустақиллик бўлмаса, миллий экономиканинг барча асосий тармоқлари ва табиий бойликлар Африка назорати остига олинмаса, чинакам эркинлик ва социал тараққиёт учун курашда узил-кесил ғалаба қозониш мумкин эмаслигини Африка халқлари ва уларнинг раҳбарлари тобора равшанроқ тушунмоқдалар. Шу сабабли, «Африканинг бойликлари — африкаликлар қўлида бўлсин» деган шиор африкаликлар диёрида кундан-кунга тобора баралла янграмоқда.

Г. СКОБЕЛОВ. (ТАСС).

КУМУШРАНГ ГУМБАЗЛАР ВОДИЙСИ

БУ ерларнинг тупроғи ҳосилсиз ва унумсиз эди. Археологлар текширув ишлари олиб борганларидан кейингина Девнада қурилиш суръати қизитиб юборилди. Тез орада кўпминг кишилик бунёдкорлар армияси етиб келди. Улар социалистик Болгарияни йирик саноат корхоналари комплексига айлантиришга бел боғладилар.

Девна ҳозир Болгариянинг ҳосилдорлик ва мўл-кўлчилик манбаига айланиб бормоқда. Бу ерда иккита йирик кальцийлашган сода заводи ва мураккаб минерал ўғитлар комбинати гиганти қуриляптики, уларнинг ишга туширилиши мамлакатнинг қишлоқ хўжалигини химиялаштириш соҳасида, уни етакчи ўринга олиб чиқишга ёрдам беради. Комбинат келажакда йилига 795 минг тонна минерал ўғит ва 345 минг тонна суперфосфат етказиб беради. Бу ҳозирги кунда Болгарияда ишлаб чиқарилаётган ўғитлар миқдоридан икки ҳисса кўпдир. Кальцийлаштирилган сода заводи эса йилига 1 миллион 200 минг тонна маҳсулот етказиб бериш қувватига эга бўлгани ҳолда, жаҳонда учинчи ўринни эгаллайди. Водийдаги бу икки йирик саноат корхонаси беш йилликнинг охирига келиб 400 миллион левдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқаради. Бу буржуа Болгариясининг 1939 йил давомида ишлаб чиқарган маҳсулотига қараганда бир неча бор кўпдир.

Бу объектларнинг қурилиши 1970 йилнинг кеч кузида бошланган эди. Ҳозир эса улар ишга тушиш бўсағасида турибди. Балиқчиларнинг қадимий Поведяново посёлкаси тепалигидан қарасангиз (ҳозир бу ерда ишчилар ётоқхонаси жойлашган) гигант саноат корхонасининг қурилиш майдони кафтда тургандай туюлади. Баланд-баланд корпуслар, химия ускуналарининг кумушранг гумбази кўзга яққол ташланади.

Қурилиш томон борамиз. Техникларнинг жарангдор овози қулоқни гаранг қилгудай. Бирин-кетин келиб-кетаётган самосваллар кўзни қамаштиради, баҳайбат бульдозерлар эса қотиб ётган ерларни ўпириб ташлаяпти. 80 метрлик баландликда пайвандлаш ишлари олиб борилмоқда. Девна бетончилари, монтажчи, инженер ва техниклари ўтган қисқа вақт ичида кўпгина ишларни амалга ошириб қўйишибди.

Бизлар биронта қийин иш бошласак, албатта совет дўстларимиз ёрдамга келишади. Совет мутахассисларининг ёрдамисиз Девнадаги ишларни амалга оширишнинг ўзи бўлмаслигини олдиндан билардик. СССРнинг йигирмадан ортиқ илмий-тадқиқот ва лойиҳа-конструкторлик ташкилотлари Девнадаги заводларнинг техникавий ҳужжатларини ишлаб бердилар. Москва ва Ленинград, Свердловск ва Хабаровск, Уфа ва Киев корхоналари машиналар, дастгоҳлар, асбоб-ускуналар тайёрлаб беришди. Бу ускуналарнинг ҳаммаси ҳозирги замон техникасининг сўнгги талабларига тўла жавоб беради.

Бошқа қурилишлардаги каби Девнада ҳам совет мутахассислари ишлашмоқда. Улар ҳар қандай қийин ишларни ҳам усталик билан бажаришга, зарур пайтда бизга ёрдам беришга қодирдирлар. Улардан бири Дмитрий Гаврик. У, болгарлар билан анчадан бери таниш. Унга ўхшаганлар қурилишда жуда кўп. Бу қалби оловлар Димитровград, Карл Маркс номидаги сода заводларини қуриб беришган. Кўпчилиги ўз ватанларига жўнаб кетишди. Бироқ болгариялик ишчилар, инженер-техник ходимлар москвалик Нина Монастирова, свердловсклик Валерий Попов, киевлик Михаил Корчевларнинг номларини ҳурмат билан тилга олиб, ҳамиша эслаб туришади.

Болгариянинг олтинчи беш йиллигининг муҳим қурилиш объекти ҳисобланган бу иншоотларнинг ишга туширилиши совет мутахассисларининг ҳам катта байрамидир. Шунингдек ишда донг қозонаётган Стоян Саздов, Злоти Томов, Иван Райковлар бошчилик қилаётган комсомол-ёшлар бригадаларининг ҳам байрамидир. Бу байрам Девнада ишлаган беш минг бинокор ва монтажчиларнинг ҳам байрамидир.

Болгариянинг улкан химиясини яратиш соҳасида партиямизнинг кўрсатмаси бўйича амалга ошираётган мақсадимизнинг энг қийин босқичини босиб ўтдик деб бемалол айтаоламиз.

Анна ГОРАНОВА, болгар журналисти, (АПН), София.

БОМБАРДИМОН ҚИЛИШ ҚОРАЛАНМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 2 апрель. ТАСС мухбири А. Бобиков хабар беради:

Америка матбуоти билан жамоатчилиги Камбоджанинг озод этилган районлари Америка авиацияси томонидан ҳамон бомбардимон қилинаётганлигини қаттиқ қораламоқда.

Америка авиацияси унча катта бўлмаған шу мамлакатнинг территориясини узлуксиз равишда қаттиқ бомбардимон қилмоқда. Информация агентликларининг хабарларига қараганда, катта кучлар, шу жумладан «Ф-111» бомбардимончиқирувчи ва «В-52» стратегик бомбардимончи самолётлар ишга солинган.

Американинг кўпгина матбуот органлари шу фактни шарҳлаб, бу воқеадан ҳайратда қолганликларинигина эмас, балки, ҳаво қароқчилиги давом этаётганлигидан ғазабланаётганликларини ҳам билдирмоқдалар. Масалан, «Нью-Йорк таймс» ўзининг редакцион мақоласида Камбоджани Америка ҳамон бомбардимон қилаётганлиги ҳукуматнинг «урушни тўхтатиб қўйганлиги» тўғрисидаги сўзларига тамомила хилоф эканлиги ҳақида ёзади. «Бундай ҳарбий ҳаракатлар энди конституцияга ҳам ёки стратегик мақсадларга ҳам сира мувофиқ эмас»,— деб ёзади газета.

БАНГЛАДЕШ жут етиштиришда жаҳонда биринчи ўринда туради. Мамлакатдаги 76 та фабрика ҳар йили 50 минг тонна маҳсулот ишлаб чиқаради. Ана шу маҳсулотнинг 40—42 минг тоннаси экспортга жўнатилади. Суратда: Дакка яқинидаги Демра районида жут ҳосилини йиғиштириб олиш пайти.

Кейстон—ТАСС фотоси.

Рўзи Қодирий

ИНСОН

(МУСАДДАС)

Порлар қуёш шуъласидек даҳо, ишонч, эътиқод,
Кўрсатди не экан башар, заковату ижтиҳод,
Она ердан Марсу Зуҳра, Ойга ёзиб кенг қанот,
Бутун фазо борлигини очмиш бизнинг тадқиқот,
Инсон ақлу идрокига бўйин эгмиш коинот,
Коинотга ҳокимлигин кўз-кўз этмиш одамзод.
Жами жаҳон юкин инсон кўтармишдир кифтида,
Айлантирмиш уни гўё олиб икки кафтига.
Худди кундек ловуллатиш қутлуғ нурин тафтида,
Йл-ял ёнар ранг кўргузмиш ўтлуғ меҳрин тафтида.
Инсон ақлу идрокига бўйин эгмиш коинот,
Коинотга ҳокимлигин кўз-кўз этмиш одамзод.
Қудрат деган асли инсон башорати, шуури,
Борлиққа чин соҳиб унинг фикрию тафаккури,
Тафаккурдан қанотланар замон, замин ғурури,
Бу ғурурдан улғаяди етти иқлим ҳузури.
Инсон ақлу идрокига бўйин эгмиш коинот,
Коинотга ҳокимлигин кўз-кўз этмиш одамзод.
Енгди одам тангрини ҳам, тангри тилдан қолди, бас,
Инсон шунча улуғвору муқаддасдан-муқаддас,
Узайтирар олам умрин жон бағишлаб ҳар нафас,
Сайёралар ичра ҳатто уйғотмишдир зўр ҳавас,
Инсон ақлу идрокига бўйин эгмиш коинот,
Коинотга ҳокимлигин кўз-кўз этмиш одамзод.
Башарият муҳаббати, меҳри бунча азмкор,
Юлдузлар ҳам унга мафтун, сеҳри бунча азмкор,
Еру кўкни гуриллатмиш, қаҳри бунча азмкор,
Ундан нафас олар даврон, баҳри бунча азмкор!
Инсон ақлу идрокига бўйин эгмиш коинот,
Коинотга ҳокимлигин кўз-кўз этмиш одамзод.
Қаранг, инсон зеҳнин кучи,— бу кашфиёт, каромат,
Офтоб мисол дил ёғдуси,— бу фароғат, шарофат,
Ҳаётимиз кўҳлиги бу, латофату нафосат,
Кураш, меҳнат кўзгуси бу, саодату саховат.
Инсон ақлу идрокига бўйин эгмиш коинот,
Коинотга ҳокимлигин кўз-кўз этмиш одамзод.

Асбобсозлик заводи ишчи ва хизматчилари 300 туп атиргул, 300 туп дарахт кўчатлари ўтқазишди. Суратда: илғор ишчилардан Ж. Муҳамедова ва А. Самониналар иш устида.

М. Нуриддинов фотолари.

КУТУБХОНАЧИЛАР ТАШАББУСИ

Область болалар кутубхонаси коллективи ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш, уларни жаҳон ва совет ёзувчилари томонидан ёшларга атаб ёзилган янги асарлар билан баҳраманд этиш йўлида кўплаб тадбирларни амалга оширмоқдалар. Коллектив аъзоларининг ташаббуси билан областимизнинг барча район ва шаҳарларида, қишлоқ посёлкаларида ёшлар ўртасида, мактабларда янги босмадан чиққан бадиий китоблар пропаганда қилинмоқда, савол-жавоб кечалари уюштирилляпти.

Яқинда область болалар кутубхонасида зиё тарқатувчиларнинг икки кунлик семинари бўлиб ўтди.

Шоирлардан Қуддус Муҳаммадий, Азиз Абдураззоқ, Илёс Муслим ва Тўлқин Имомхўжаевлар ўзларининг янги ёзилган шеърларидан ўқиб беришди.

Семинар қатнашчилари шаҳримизнинг «Октябрь» кутубхонасида ва Юқори Чирчиқ районидаги бир қатор болалар кутубхоналарида бўлдилар.

30 ТИЙИНГА „МОСКВИЧ"

Ҳалима опа Раҳматуллаева Тошкентдаги 3-туғруқхонада кўп йиллардан буён лаборантка бўлиб ишлайди. У йил бошларида яхши ният билан Ўзбекистон пул-буюм лотереясидан учтагина сотиб олган эди. Яқинда пул-буюм лотереясининг биринчи ўйин тиражи босилган газетадан лотерея билетларини текширарди. Шу пайт унинг нигоҳи ютуқ сатрларидан бирида тўхтаб қолди, юз-кўзи қувончдан ёришиб кетди. Ахир у лотерея билетига катта ютуқ чиқади, деб сира ўйламаган эди. Унинг 05198 серияли 050 номерли билети ютуғи қаршисида «Москвич—412» енгил автомашинаси номи ёзиғлиқ турарди.

Х. НОСИРОВ.

Областимизда кўкаламзорлаштириш ишлари қизғин давом этмоқда. Бунда айниқса Тошкент шаҳар меҳнаткашлари актив иштирок этишяпти. Суратларда: (юқорида) Куйбишев районидаги янги қурилган кўп қаватли турар-жой биноларида истиқомат қилувчилар уй атрофини кўкаламзорлаштириш тараддудида.

ХУШХАБАРЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ЯХШИ ДАМ — МЕҲНАТДА ҲАМДАМ

Чирчиқлик ишчи ва хизматчилар, инженер-техник ходимлар ўз меҳнат отпускаларини мамлакатимизнинг турли санаторий ва дам олиш уйларида ўтказмоқдалар.

Электрохимия комбинати маъмурияти ўз ишчи ва хизматчиларининг саломатлигини яхшилаш, меҳнатдан сўнг уларнинг яхши ҳордиқ чиқаришлари учун жуда кўп ишларни амалга оширмоқда. Шу йил 200 дан ортиқ киши санаторий, 500 дан ортиқ хизматчи дам олиш уйларида, 1600 ишчи ва хизматчи эса даволаш муассасаларида ўзларининг саломатликларини тиклаб қайтишди. Биргина Оқтош санаторийсининг ўзида юздан ортиқ коллектив аъзолари дам олиб келдилар.

Чирчиқликларни мамлакатимизнинг турли марказий санаторий ва дам олиш уйларида ҳам учратиш мумкин.

УЙЛАР МУБОРАК

Қўли гул қурувчиларимиз деярли ҳар ҳафтада янгидан-янги турар-жой биноларини фойдаланишга топшираётирлар. Куни кеча Юнусобод массивида ҳар бири 48 квартирали учта турар-жой биносини тошкентликларга ҳадя этилди. Иккинчи кварталнинг бошида ҳам ҳар бири 78 квартирали иккита турар-жой биноси фойдаланишга топширилади. Бу бинолар ўртасида 2800 ўринли болалар боғчаси ҳам мавжуд.

Қорақамиш массиви ҳам кун сайин ободонлашиб бораётир. Жуда кўп турар-жой бинолари фойдаланишга топширилмоқда. Массивда куни кеча 2 та 48 квартирали уй ва янги озиқ-овқат магазини қуриб биткaзилди. 159-қурилиш трестининг аҳил коллективи қорақамишликлар учун 1200 ўринли мактаб биноси ва 280 ўринли болалар боғчасини ҳам тез кунларда совға қилиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

ЛЕКЦИЯ ВА СУҲБАТЛАР

Республика илмий атеизм уйининг илмий ходимлари аҳоли ўртасида турли темаларда лекция ва суҳбатлар ўтказмоқдалар. Яқинда бир группа илмий ходимлар пойтахтимизнинг Собир Раҳимов ва Чилонзор районларининг маҳаллаларида бўлдилар. Улар дин ва фан, янги урф-одатларни турмушга татбиқ қилиш, коинот сирларини ўрганишга оид темаларда лекция ва суҳбатлар ўтказдилар.

Олимлар қишлоқ аҳолиси ўртасида ҳам турли атеистик темаларда суҳбатлар ўтказмоқдалар. Яқинда бир группа лекторлар областимизнинг Юқори Чирчиқ, Оққўрғон, Бўка районлари колхоз ва совхозларда атеистик темаларда савол-жавоб кечалари ўтказиб келишди. Музейнинг илмий ходимларидан Маҳмудов, Тожибоев, Илҳомов, Зуев каби ўртоқлар областимизнинг жуда кўп хўжаликларида бўлишиб, янгича тўйлар ва бошқа хил анъаналар ҳақида гап юритишди.

ЁШ МУТАХАССИСЛАР

Областимизнинг колхоз ва совхозларида чорвачилик, деҳқончилик билан бирга боғдорчилик ҳам ривожланаётир. Янги-янги боғлар барпо этилиб, шаҳар аҳолисига ширин-шакар ноз-неъматлар етказиб берилмоқда.

Усмон Юсупов номли комбинатда боғбон мутахассислар тайёрлаш бир йиллик курси ташкил этилди. Бунга республикамизнинг турли областларидан келган ёшлар ўз билимларини ошириб, қишлоқ хўжалиги ва боғдорчилик илмини ўрганмоқдалар.

Ҳозир курсда 240 йигит-қиз ўз билимларини оширмоқда. Улардан 120 киши комбинат фарзандидир. Келаси йилдан бошлаб ўқув корпусларини кенгайтириш, қўшимча бино қуриш ишлари олиб борилади, ва ўқувчилар сони 400 ўринга кўпаяди.

МАШЪАЛ МАКТАБ

— Билмадим, сизлар нима дейсизлар-у, аммо Ботирнинг тузалишига ақлим бовар қилмай турибди,— дея сўзида давом этди комитет аъзоси С. Коблова.— На гапга киради, на маслаҳатга кўнади. Тартибга чақирсанг «хўп» дейди-ю яна ўз билганидан қолмайди. Хуллас, бошим қотиб қолди...

Орага жимлик чўкди. Ҳар ким ичида ўзича мулоҳаза юритарди. Шу аснода, айниқса Расулмат отанинг юзлари жиддий тус олганди.

У даврадагиларга бир-бир қараб чиқди. Бошқа гап айтилмаслигига ишонч ҳосил қилди.

— Одам боласининг резгиси йўқ,— салмоқланиб деди ота.— Тўғри, ота-онада ҳам, Ботирнинг ўзида ҳам камчилик бор. Қаровсиз қолиб, боланинг тарбияси бузилган. Шу боисдан, ерга урсанг кўкка сачрайди, деяпмиз. Аммо, «тузалмайди» деб бўлмайди-да! Ётиги билан насиҳат қилинса, тушунтирилса ёмон бўлмас. Шўх, ўжар болада ўқув, қизиқиш бўлмайди дейсизми? Юрагига қўл солиб кўриш керак, албатта эпақага келади. Йўқ, демасанглар, Ботир билан мен ўзим шуғуллансам...

Кенгаш аъзолари Расулмат отанинг таклифига рози бўлишди.

Расулмат ота Раҳмонқулов айтганидек бўлиб чиқди. Ботир кўп ўтмай ўз хатосига тушуниб етабошлади. Бора-бора ундаги қайсарлик, ишёқмасликдан асар ҳам қолмади. У энди синфдаги яхши ўқувчилар қаторидан ўрин олди.

— Ҳозир Ботир Мамарасулов 6-синфда ўқимоқда,—дейди Чирчиқ шаҳридаги Навоий номли 2-ўрта мактабнинг директори Дароб Йўлдошев.— Расулмат отанинг жонкуярлигидан Ботир ҳам, қолаверса ота-онаси ҳам хурсанд.

Пенсионер Р. Раҳмонқулов «Ниёзбек» маҳалласининг активларидан. Шу билан бирга мактаб ота-оналар комитетининг аъзоси. У ўқитувчи Муслима Шайдуллина билан шу маҳаллада ёшлар тарбияси бўйича иш олиб боради. Отанинг маслаҳатлари, яқиндан ёрдами билан қатор ибратли ишларга қўл урилди.

Бошқа маҳаллаларда ҳам мактабнинг болалар тарбияси билан шуғулланувчи группалари ташкил этилган. Бу группалар ҳисоботлари вақти-вақти билан педагогика кенгашларида муҳокама қилиб турилади.

«Ниёзбек», «Қипчоқ» маҳаллаларидаги группалар таклифи билан жойларда педагогик йиғилишлар ўтказиладиган бўлди. Бу тадбир мактаб билан ота-оналар ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлашда жуда қўл келди.

МАОРИФ ВА ҲАЁТ

Одатда, бу хил йиғинларга педагогик коллектив ҳам, ота-оналар комитети ҳам, қолаверса маҳалла активлари ҳам катта тайёргарлик кўришади. Ўқув-тарбия ишлари билан боғлиқ масалалар кун тартибига қўйилади. «Ўқувчи, ота-она, мактаб», «Бола одоби билан», «Ота-она бурчи» каби мавзуларга бағишланган йиғилишларда яхши тадбирлар ишлаб чиқилди.

Ота-оналар лекторийсининг ташкил топиши шу тадбирлардан бири бўлди. Эндиликда лекторий тарбия мактабига айланиб қолди. Унга билим ўчоғи директорининг ўзи раҳбарлик қилади.

Лекторий машғулотлари бўйича алоҳида-алоҳида темалар ишлаб чиқилди. Уларни ўтказишда кенг жамоатчилик педагогик коллективга яқиндан ёрдам бераётир. Шаҳар лекторлари ҳам, халқ маорифи бўлими инспекторлари ҳам, милиция ходимлари ҳам машғулотларни ўтказишга таклиф қилинмоқда.

«Ота-оналар, бу сизларнинг бурчингиз!» деган мавзуга бағишланган машғулот ҳам қизиқарли ўтди. Шаҳар ички ишлар бўлимининг бошлиғи Ғ. Исроиловнинг суҳбати тингловчиларга манзур бўлди. Врачларнинг маслаҳатлари ҳам ота-оналар эътиборини ўзига тортди.

Жонкуяр ота-оналар ва жамоатчиликнинг бола тарбияси бўйича олиб бораётган ишлари мактабда таълимнинг намунали йўлга қўйилишида муҳим роль ўйнамоқда. Куч-бирликда деганларидек, моҳир педагогик коллективнинг ишчанлиги, жамоатчиликнинг жонбозлиги туфайли мазкур билим ўчоғи Чирчиқдагина эмас, айни бир вақтда областимиздаги машъал мактаблардан бирига айланди.

Бу ерда яхши анъаналар яратилди. Ўқувчилар меҳнати мактаб зийнати бўлиб қолди. Шунинг учун ҳам бой тажрибаларни, ибратли ишларни ўрганиш учун бу ерга кўпгина мактаблардан вакиллар келиб туришади. Айниқса, М. Азимова, Л. Алябоева, Т. Абдумўминов, Л. Халиулина каби уста ўқитувчиларнинг дарс бериш маҳоратлари ҳамкасбларига маъқул бўлаётганлигини қувонч билан айтиб ўтиш керак.

Ўқув-тарбия соҳасида қўлга киритаётган ютуқлари эвазига мактаб Москвадаги Бутуниттифоқ Халқ Хўжалиги Ютуқлари кўргазмасининг қатнашчиси этиб тайинланди. Бутун мамлакатимиз халқ хўжалигининг кўзгусидаги халқ маорифи павильонида яқинда бу машъал мактабнинг намунали ишларини акс эттирувчи экспонатлар ҳам намойиш қилинади. Бу билан педагогик коллектив фахрланса арзийди.

А. АЛИЕВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

12.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

18.00 — **Кўрсатувлар программаси.** 18.05 — Ўқувчилар учун.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

«Доим тайёр!» кўрсатуви (ўзбек тилида), 18.30 — **«Ахборот»** информацион программаси (рус тилида).

18.45 дан — **Москва кўрсатади.**

20.00 — **«Нафосат оламида».** Адабий кўрсатув (ўзбек тилида).

20.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида 21.15 — **«Ахборот»** информацион программаси.

21.30 — Халқ талантлари концерти. Саъмижон Болтабоев ва Йўлдошали Тиллабоев.

22.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

10.50 — **Кўрсатувлар программаси,** 10.55 — «Феффининг саргузаштлари». Кўп серияли қўғирчоқ фильмнинг 1—2 серияларı (ўзбек тилида).

11.45 — Болалар учун мультфильм (рус тилида), 12.25— Вильям Шекспир. **«Гамлет»** трагедиясида юксак инсоний идеалларнинг куйланиши». Адабиётдан ўқув кўрсатуви.

18.00 — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

18.45 — **«Севамиз сени, Будапешт».** Телевизион ҳужжатли фильм).

19.05 — А. Удалов. **«Муҳаббат сўнмайди»** (рус тилида), 19.35 — Оламда нима гап?.

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

20.30 — **«Кинокўзгудаги ҳаёт».** Ўзбек тилида кинокўрсатув.

21.15 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 22.00 — Қишлоқ хўжалиги билимлари телевизион халқ университети. «Ўсимликшунослик факультети:», 22.30 — **Рангли телевидение.** «Россия қалби». Бадиий фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — **Тошкент янгиликлари.**

Рус тилида: — 19.15 — «Маша, Зоя, Серёжа ва бошқалар». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.30 — Юқори синф ўқувчилари учун математикадан консультация (ўзбек тилида). 20.00 — **«Уруш ва тинчлик орасида».** Ҳужжатли фильм. 20.50 — Реклама ва эълонлар.

21.00 — А. Ф. Писемский. **«Минг жон».** Телевизион спектаклнинг 1-қисми.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 3/IV да **Ойжамол.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/IV **Инқилоб тонги.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 4/IV **Жон қизлар.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— Совет циркининг ҳайвон ўргатувчиси Бутуниттифоқ кўригининг лауреати **Б. Денисов Африка шерлари билан охирги гастроллари...**

КИНО

Шайтон малайлари иблис тегирмонида; Айиқ — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз соат 1.30, 4, кеч соат 6.30, 8.45 минутда), «ЧАЙКА» (эрталаб соат 11, кундуз соат 1.30, 4, кеч соат 6.30, 9 да), «ВОСТОК», (эрталаб соат 11, кундуз соат 2, 5 ва кеч соат 8 да), ҲАМЗА номли (эрталаб соат 11.30, кундуз соат 2.30, 5.30, кеч соат 8.30 минутда).

Бугун яшаш, эртага ўлиш — НАВОИЙ номли (эртлаб соат 10, кундуз соат 12, 2, 4, 5.40, кеч соат 7.20, 9 да), «МОСКВА» (эрталаб соат 11, кундуз соат 1, 5.30 ва кеч соат 7 да), «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Қўланка билан жанг — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Шайтон малайлари; Шайтон малайлари иблис тегирмонида — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз соат 1, 4, кеч соат 7, 9.50 минутда).

Қўланка билан жанг; Мультфильмлар тўплами — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2.30, 5 ва кеч соат 8 да).

Тунги мотоциклчи — «КЎКЧА» (эрталаб соат 11, кундуз соат 1, 3, 5, кеч соат 7, 8.40 минутда.

Мис минора — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Яшасин севги! — «МОСКВА» (кундуз соат 3 ва кеч соат 8.30 минутда).

«УЗАВТОТЕХОБСЛУЖИВАНИЕ» ТОШКЕНТ ШАҲАР БОШҚАРМАСИГА (Луначарский шоссеси, 196-уй) автослесарлар, автоэлектриклар, обойшчиклар, слесарь-мотористлар

КЕРАК

Иш ҳақи — ишбай.

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

«Союзпечать» Тошкент шаҳар дирекциясининг коллективи катта инструктор А. Мағдиевга отаси

Абдураҳмон МАҒДИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Спорт

СССР КУБОГИ УЧУН

Ниҳоят, тошкентлик футбол мухлислари ўз севимли командалари билан юз кўришдилар. Ўтган якшанба куни «Пахтакор» стадионида мусобақадош икки область спортчилари — Тошкент ва Иваново футболчилари куч синашдилар. СССР кубогининг нимчорак финалига чиқиш учун бўлган бу мусобақада майдон эгалари бирмунча янгиланган составда ўйнашди. Коллективга қўшилган ёш ҳимоячилар —Белов ва Яфаров, ярим ҳимоячи Корченов масъулиятли учрашувда синаб кўрилди.

«Текстильщик» тажрибали рақибига муносиб қаршилик кўрсатди. Учрашув охиригача майдонда тенг кураш борди. Ҳатто бир марта Говоров дарвозасини штанга тўпдан сақлаб қолди. Ўйин тақдирини беш минут қолганда Хадзипанагис киритган тўп ўзбекистонликлар фойдасига ҳал қилди. Бу ҳужумчи Иванков ўрнига майдонга тушган эди. У пахтакорчиларнинг ҳужумини жонлантиришга ёрдамлашди.

Шундай қилиб, «Пахтакор» СССР кубоги учун курашни давом эттирадиган бўлди. Унинг нимчорак финалдаги рақиби Москванинг Марказий армия спорт клуби футболчиларидир.

Шу куни бўлган СССР кубогининг бошқа ўйинлари қуйидаги натижаларни берди. «Шахтёр» (Қарағанда) — «Торпедо» (Москва) — 0:0, бу ўйин Тожикистоннинг Чкаловск шаҳрида бўлди. «Нефтчи» — «Карпати» — 0:0, «Спартак» (Нальчик) — «Зенит» — 0:2, «Динамо» (Москва) — «Шинник» (Ярославль) — 2:0. Бу ўйин Самарқандда ўтказилди. «Нистру» — «Спартак» (Москва) — 1:2; «Крылья Советов» (Куйбишев) — «Динамо» (Тбилиси) — 0:0, учрашув Ставрополь шаҳрида бўлди. «Динамо» (Киев) — «Металлист» (Харьков) — 3:0; «Динамо» (Минск) — «Звезда» (Пермь) — 0:0, футболчилар Сочида куч синашишди. «Локомотив» (Москва) — «Днепр» — 0:1; «Олға» — «Арарат» — 0:1; «Спартак» (Орджоникидзе) — «Заря» — 0:1; ЦСКА — «Торпедо» (Кутаиси) — 2:1, бу ўйин Симферополда бўлди. «Қайрат» — «Помир» — 1:1, учрашув Чимкентда ўтказилди. СКА (Ростов-Дон) — «Черноморец» — 2:2.

Энди биллур соврин учун қуйидаги командалар ўзаро куч синашишади: «Динамо» (Минск) — «Днепр», «Спартак» (Москва) — «Динамо» (Тбилиси); «Нефтчи» — «Арарат», «Заря» футболлчилари «Шахтёр» (Донецк) ва «Металлург» (Запорожье) учрашувининг ғолиби билан ўйнайдилар. Юқорида айтганимиздек ЦСКА билан «Пахтакор» беллашади. «Қайрат» — «Динамо» (Киев), «Зенит» — «Динамо» (Москва), «Шахтёр» (Қарағанда) — «Черноморец» учрашувлари бўлади. Олий лиганинг уч аъзоси — «Карпати», «Торпедо» (Москва) ва СКА (Ростов) курашни давом эттиришдан маҳрум бўлдилар. 1/8 финал ўйинлари июнь ойида ўтади.

ЖАҲОН БИРИНЧИЛИГИ УЧУН

Москвада шайбали хоккей бўйича бу йилги жаҳон ва Европа биринчилиги учун мусобақалар бошланди. Турнирнинг дастлабки куниёқ Чехословакия ва Совет командаларининг чемпионлик учун асосий даъвогар бўлиши яққол сезилди. ЧССР командаси польшаликларни 14:1 ҳисобида, СССР вакиллари ГФР спортчиларини 17:1 ҳисобида енгдилар. Швеция терма командаси билан финляндияликлар ҳам биринчи учрашувларни ғалаба билан бошлаб, ўз ҳисобларига дастлабки икки очкони ёзиб қўйдилар.

ТОШКЕНТ ШАХМАТЧИЛАРИ ҒАЛАБАСИ

Андижонда Ўзбекистон XIV спартакиадаси программасига мувофиқ шахматчиларнинг мусобақалари тугади. 12 команда иштирок этган баҳсда Тошкент шаҳри вакиллари биринчиликни олдилар. Улар финалда 18 имкониятдан 11,5 очко жамлашди. Бухоро области командаси ҳам шунча очко тўплади. Бироқ, бухороликлар ўзаро учрашувда тошкентликлардан енгилишгани учун иккинчи ўринда қолишди. Учинчи ўринни Тошкент области командаси қўлга киритди (9,5 очко). Шахсий ҳисобда мастерликка номзод Юрий Багров (7 имкониятдан 7 очко), биринчи разрядли Абдурасул Ҳамроев (7 имкониятдан 6 очко) яхши натижага эришдилар. Ғолиблар шу йил ёзда Бутуниттифоқ ёшлар ўйинларида қатнашишади.

«Пахтакор» — «Текстильщик» командалари ўртасида СССР кубоги учун ўйин пайти. Суратда: Пахтакорчи Варюхин билан меҳмонлар дарвозабони Кожемяко ўртасида тўп учун кураш.

Б. Натанилов фотоси.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриёти босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 02323. ИНДЕКС 64697. № В—1704.